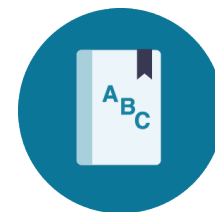

Elevens lystlæsning understøttet af det pædagogiske læringscenter

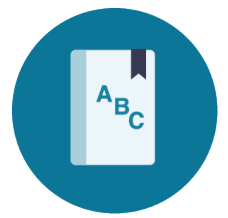
Læsematerialer og læseaktiviteter

Indholdsfortegnelse

Læsematerialer og læseaktiviteter	2
Læsestof.....	3
Find mere inspiration.....	3
Børn som litteraturformidlere.....	4
Find mere inspiration.....	4
Læs på tværs af medier.....	5
Find mere inspiration.....	5
Multimodale apps	6
Find mere inspiration.....	6
Læs for en lytter.....	7
Find mere inspiration.....	7
Litteraturliste	8
Billedkreditering.....	8

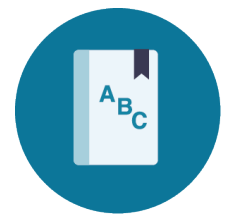

Læsematerialer og læseaktiviteter

Undersøgelser af børns læsevaner peger på, at lystbetonet læsning for mange børn aftager med alderen. Det er helt almindeligt, at børn fra 11-12-årsalderen læser mindre, end de gjorde i de år, hvor de lærte at læse. Dette er en helt almindelig udvikling, og i takt med at de bliver ældre, udvider mange børn også deres medievaner i retning af mere selvstændig og differentieret brug af mange forskellige medier, ikke mindst skærmmedier.

Men også her kan der ligge mange gode læseoplevelser, ligesom indhold fra andre medier kan bruges aktivt som inspiration for mere traditionel læsning. Det handler om at være åben for børns medieuniverser og pege på, hvordan deres interesser kan stimuleres på mange forskellige måder – også gennem læsning af bøger, netuniverser, magasiner m.m. Dagens medievirkelighed kan også invitere til, at elever udtrykker sig på forskellige måder. Ligesom de både læser, ser og lytter, kan de støttes i at skrive, lave egne podcasts eller små film.

Det pædagogiske læringscenter tilbyder både analoge og digitale læsematerialer, og medarbejderne i læringscentret kan understøtte eleverne i at finde og læse de tekster, der optager dem. De følgende sider handler om at skabe adgang til læsestof, om forskellige teksttyper og måder, de kan formidles på.

Læsestof

Adgang til relevant læsestof har afgørende betydning for, om eleverne læser. Der er fri adgang til boglån via det pædagogiske læringscenters bogsamling, så det betyder naturligvis rigtig meget, at udvalget af bøger matcher elevernes interesser. Derfor er det en god ide at tage dem med på råd, når der skal indkøbes nye bøger. Inviter eleverne til bogmøde og diskuter, hvilke genrer og forfattere der skal indkøbes. Man kan sjældent tilfredsstille alle, men hvis et udvalg af elever tages med på råd, vil de få større ejerskab til det pædagogiske læringscenters materialer, ligesom de vil føle, at det er deres - og reklamere for et besøg i det pædagogiske læringscenter.

Ud over det pædagogiske læringscenters boghylder findes der en række gratis onlineresourcer, som man let kan tilgå (enten frie ressourcer eller med UNI-Login). Tag et kig på [eReolen Go!](#), hvor man nemt og gratis kan låne, læse og lytte til et bredt udvalg af børne- og ungdomsbøger. Eller tilmeld jer en konkurrence, hvor børn læser bøger sammen med andre. På hjemmesiden [Hele verden i skole](#) kan man eksempelvis deltage i læseraketten og flyve rundt i verden og læse om andre børns uddannelsesmuligheder. Man læser bøger om et land og finder et arkiv med læseraketter fra tidligere år. Eller log ind på www.redbarnet.dk, som har en skoletjeneste med en række gratis ressourcer. Her finder man forløb målrettet både indskoling, mellemtrin og udskoling, og materialerne handler om hele verden. Eller gå på <https://nordeniskolen.org/da/>, som er en gratis undervisningsplatform om de nordiske landes sprog og kultur.

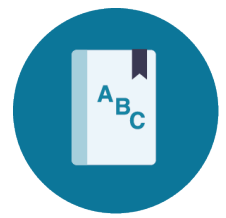
Find mere inspiration

Du kan finde [inspiration til hvad du skal læse på eReolen Go!](#)

[På læseraketten finder du gratis onlinemateriale](#) udviklet af Udenrigsministeriet, Danida og IBIS

[På redbarnet finder du gratis onlinemateriale](#) udviklet af Oxfam IBIS og Red Barnet

På [Norden i Skolen](#) kan lærere og elever i alle nordiske lande arbejde med en række fagområder.

Børn som litteraturformidlere

Læsevaneundersøgelser har vist, at børn oftest er mest lydhøre over for de bogtips, de får fra venner. Det er en styrke at kende den, man får et bogtip fra, fordi personen kender én og dermed det, man interesserer sig for. Derfor kan det være en god ide at skabe rammer for, at børn formidler læseoplevelser og bogvalg til deres klassekammerater og på den måde agerer læseambassadører. I Sønderborg har folkebibliotek og skoler i projekt [Læsehelte](#) netop samarbejdet om, at elever giver hinanden tips om gode bøger.

For at ruste eleverne til at være skolens læseambassadører kan man i det pædagogiske læringscenter tilbyde workshops og lære eleverne at formidle på levende og nærværende måder. Man kan lave workshops, hvor børnene lærer at skabe spænding og opmærksomhed omkring deres læseoplevelse og lærer at sætte billeder på det, de taler om. De skal bruge krop og stemme og indleve sig i at genfortælle, gengive passager fra bøger og smitte andre med deres læseinteresse. På den måde kan man lade eleverne øve sig på at gengive deres læsning af en bog, som kan anbefales til andre.

Når det pædagogiske læringscenter skal rekruttere elever til at blive læseambassadører, kan det gøres gennem dansklærerne på skolerne og ved at gennemføre korte interview med de elever, der ønsker at formidle læsestof og læseglæde til andre elever. Til inspiration kan man eksempelvis spørge til:

Hvad sker der i dig, når du læser en bog?

Hvad ser du for dig?

Hvad får du lyst til at fortælle videre til en ven?

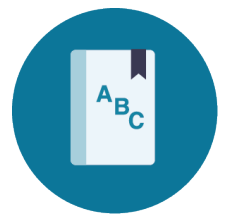
Hvilke verdener bliver du henført til?

Hvordan bevæger bogen dig?

De ord og tanker, eleven sætter på det at læse, kan man arbejde videre med i workshopperne og således kvalificere barnet som litteraturformidler.

Find mere inspiration

Her kan du finde inspiration om [børns perspektiv på litteraturformidling](#) (Lund, 2019).

Læs på tværs af medier

Måske har eleverne set en god film og vil nu gerne læse bogen. Eller måske er det omvendt. De har læst en god bog og vil undersøge, om der findes en film. Til nogle filmatiserede bøger – og sjældnere film omsat til bøger – findes der ofte også et helt univers af gadgets og merchandise. Sådanne knopskydninger bliver til et større univers, som både kan ses, læses, lyttes og leges med.

At tekster kædes sammen på denne vis, er ikke kun et fænomen, der hører den kommercielle verden til. I børns uformelle fællesskaber, såvel on- som offline, skaber børn også nye tekster med afsæt i eksisterende. Eksempelvis når børn laver en skærmoptagelse, mens de spiller et computerspil og dernæst deler optagelsen online, så andre kan se den og kommentere den.

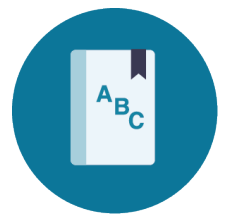
Eller når de skriver nye tekster med afsæt i eksisterende, så enten Harry Potter eller Andrew fra Twilight-serien får nyt liv i en ny fortælling. På sites som [Movellas](#) skriver børn og unge denne form for ”fanfiction”. De deler tekster, kommenterer hinandens tekster, skriver videre på egne og andres tekster og skaber dermed et tekstunivers, der tager afsæt i eksisterende fortællinger.

Det pædagogiske læringscenter kan være det sted på skolen, hvor eleverne inviteres til at skabe nye tekster på basis af eksisterende, og hvor de kan få råd og vejledning til at finde frem til bogen bag en film eller til den blog eller klub, hvor de kan skrive, dele og diskutere med hinanden. Man kan fx arrangere temaklubber, hvor man dyrker et bestemt univers og finder bøger, spil og film og selv producerer tegninger, historier eller små film.

Find mere inspiration

Her kan du læse artiklen: [Den dag eleverne fik noveller som sms](#) (Henkel & Nissen, A. B, 2019).

Her kan du læse om [digitale læseoplevelser i biblioteketsrummet](#) (Henkel & Nissen, A. B, 2018-2019)

Multimodale apps

Tekster på digitale medier er multimodale. Det betyder, at de indeholder flere udtryksformer, hvor skriften suppleres med billeder, lyd, grafik eller små film, mens forskellig font, skriftstørrelse, ikoner og grafik anvendes til at skabe overblik i teksten.

Disse multimodale muligheder anvendes også i stigende grad i børnelitterære udgivelser, ofte i form af apps til tablets. I en sådan app bevæger læseren sig ikke kun igennem fortællingen via skrift, men også ved at historien formidles i et auditivt og visuelt univers. Endvidere integreres det taktile og læserens mulighed for interaktion med teksten, når man på en touchskærm kan berøre og aktivere genstande og figurer i fortællingen.

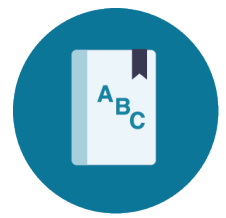
På den måde appelleres der til flere sanser, og fortællingen opleves med øjne, ører og hænder. Læseren bliver aktiv i skabelsen af teksten og involveres på nye måder, hvilket kan være motiverende for alle. Det pædagogiske læringscenter kan i bogindkøb orientere sig mod digitale apps, ligesom disse kan tænkes ind i skolens litteraturformidling og danskundervisning. Læringscentret kan desuden have en opmærksomhed på digitale teksters multimodalitet.

Find mere inspiration

Her kan du læse om [multimodal læsning og fordybelse i intertekstuelle referencer](#) (EMU, 2019).

Her kan du finde inspiration til, hvordan man kan [motivere elever til at læse mere](#) (Henkel, 2013).

Her kan du læse om [digitale børnelitterære tekster](#) (Henkel, 2016).

Læs for en lytter

Man kan læse alene, men børn kan også motiveres af at læse for andre, fortælle om det og dele deres læseoplevelse. Det pædagogiske læringscenter kan hjælpe med at organisere bogklubmøder, så elever, der måske ikke kender hinanden i forvejen, kan mødes, læse sammen og lytte til hinandens læseoplevelser. Læringscentret kan også organisere læsevenner med eksterne parter, eksempelvis i et samarbejde med det lokale ældrecenter.

Flere skoler, biblioteker og foreninger har eksperimenteret med, at børn læser højt for fx heste eller egne kæledyr. Et dyr lytter naturligvis ikke til indholdet, men situationen kan for barnet virke nærværende og meningsfuld alligevel. I Hjallerup har man etableret et samarbejde med den lokale rideklub og udviklet et koncept, hvor børn bliver læseheste. De læser for hestene, de læser for hinanden, og de læser om heste og med heste.

Mange bruger også læsehunde. Det er en hund, der 'lytter', når børnene læser op, og mange beretter om, at det spreder læseglyde og selvtillid at have en hundeven at læse for. Dyrenes Beskyttelse har mange erfaringer med dyr i terapeutiske relationer, hvor mennesker fx læser for deres katte. Man skal nok være forsigtig med at overføre erfaringer herfra til en skolekontekst, men det kan være både sjovt og hyggeligt at lade børnene læse for deres kæledyr eller tøjdyr, som de kan have med i skole.

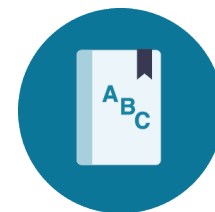
Find mere inspiration

Her kan du læse om [læseheste i Hjallerup](#), som er et projekt udarbejdet i samarbejde med lokale rideklubber og folkeskolen, som skal udvikle en læsestrategi med fokus på læselyst og læseudvikling (Brønderslev Bibliotek, 2018-2019)

Her kan du læse om [læsehunde](#), som er en frivillig forening, som uddanner og certificerer læsehunde til biblioteker i Danmark.

Her kan du finde inspiration fra [Dyrenes Beskyttelse: Et godt arbejdsliv på fire ben](#) (Hougaard, 2017).

Litteraturliste

Billedkreditering

Fotografi på omslaget af Katrine Catalan, ByCatalan Photography, for Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet.

- Bibliotekernes Projektbank. (2018-2019). Læseheste i Hjallerup. Hentet fra <http://projektbank.dk/laesheste-i-hjallerup>
- Henkel A.Q. (2013). I-bog gav svage læsere ny læselyst. Hentet fra <https://www.via.dk/forskning/paedagogik-didaktik-og-laering/kultur-og-paedagogik/i-bog-gav-svage-laesere-ny-laeselyst>
- Lund H. R (2019, august). Børns perspektiv på litteraturformidling. Hentet fra <https://www.videnomlaesning.dk/media/2980/boerns-perspektiv-paa-litteraturformidling.pdf>
- Henkel, A. Q, Nissen, A. B. (2018-2019). Digitale læseoplevelser i biblioteksrummet. Hentet fra <https://www.kfplc.dk/projekter/digitale-laeseoplevelser-i-biblioteksrummet-2018-2019>
- Henkel, A. Q, Nissen, A. B. (2019). Den dag eleverne fik noveller som sms. Hentet fra <https://www.denoffentlige.dk/den-dag-eleverne-fik-noveller-som-sms>
- Henkel A. Q. (2016). Materialitet og månemaskine. Hentet fra https://www.videnomlaesning.dk/media/2004/20_ayoe-quist-henkel.pdf
- Hougaard, M. (2017). Et godt arbejdsliv på fire ben. Hentet fra <https://www.dyrenesbeskyttelse.dk/artikler/et-godt-arbejdsliv-pa-fire-ben>
- EMU. (2019). Tavs - en illustreret roman. Hentet fra <https://emu.dk/grundskole/dansk/fortolkning/tavs-en-illustreret-roman>